11व्या भारत - EU परराष्ट्र धोरण आणि सुरक्षा सल्लामसलत आणि ब्रुसेल्स मध्ये 6व्या भारत-EU धोरणात्मक भागीदारी आढावा बैठकीबद्दल संयुक्त प्रसिद्धीपत्रक

25 नोव्हेंबर 2025

युरोपियन युनियन आणि भारत यांनी अनुक्रमे 18 आणि 19 नोव्हेंबर रोजी ब्रुसेल्स मध्ये 11वी भारत-EU परराष्ट्र धोरण आणि सुरक्षा सल्लामसलत आणि 6वी धोरणात्मक भागीदारी आढावा बैठक घेतली.

2. या बैठकींनी द्विपक्षीय संबंधांच्या संपूर्ण स्पेक्ट्रमचे मूल्यांकन केले आणि 'भारत-EU धोरणात्मक भागीदारी: 2025 पर्यंतचा रोडमॅप' च्या अंमलबजावणीचा आढावा घेतला, जो या वर्षी पूर्ण होत आहे. उभय बाजूंनी EU–भारत संबंधांमध्ये निर्माण झालेल्या अत्यंत सकारात्मक गतीचे स्वागत केले. यामध्ये फेब्रुवारी महिन्यात भारताला दिलेली युरोपियन आयोगाच्या प्रतिनिधी मंडळाची महत्त्वपूर्ण भेट, जून महिन्यात HRVP कॅलस आणि भारताचे परराष्ट्र मंत्री डॉ. एस. जयशंकर यांच्या अध्यक्षतेखाली ब्रुसेल्समध्ये पार पडलेला पहिला EU–भारत धोरणात्मक संवाद आणि सप्टेंबर महिन्यात भारतावरील धोरणात्मक अजेंड्याबाबत EU ने स्वीकारलेला संयुक्त संवादाचा समावेश आहे.

3. या चर्चेत आर्थिक सुरक्षा, लवचिक पुरवठा साखळी, व्यापार आणि गुंतवणूक, ग्लोबल गेटवे, भारत-EU कनेक्टिव्हिटी भागीदारी आणि भारत-मध्य पूर्व-युरोप आर्थिक कॉरिडॉर (IMEC), तसेच नवोपक्रम, विज्ञान आणि तंत्रज्ञान क्षेत्रातील सहकार्य आणि शिक्षण आणि संशोधनात नागरिकांमधील संपर्क वाढवण्याच्या संधी यासारख्या विस्तृत विषयांचा समावेश होता.

4. या वर्षाच्या अखेरपर्यंत मुक्त व्यापार करारावरील वाटाघाटी पूर्ण करण्याची आणि गुंतवणूक संरक्षण करार आणि भौगोलिक संकेतांवरील करारावर वाटाघाटीला गती देण्याच्या सामायिक महत्वाकांक्षेचा उभय बाजूंनी पुनरुच्चार केला. त्यांनी बहुपक्षीय स्तरावर सहकार्याचे महत्त्व आणि पुरवठा साखळी विविधतेसह आर्थिक मुद्द्यांवर निरंतर संवादाचे महत्त्व अधोरेखित केले. उभय बाजूंनी भारत-EU व्यापार आणि तंत्रज्ञान परिषद (TTC) मधील प्रगतीचीही नोंद घेतली आणि 2026 मध्ये ब्रुसेल्स येथे होणाऱ्या पुढील TTC मंत्रीस्तरीय बैठकीसाठी उत्सुकता दर्शवली.

5. EU आणि भारत यांनी जागतिक बाबींवर त्यांच्या भागीदारीच्या दृष्टीकोनावर देखील चर्चा केली, ज्यात बहुपक्षीय प्रणालीमध्ये वर्धित सहकार्य आणि आपत्ती लवचिक पायाभूत सुविधांसाठी युतीद्वारे मानवतावादी आणि आपत्ती लवचिकतेच्या मुद्द्यांवर सहयोग यांचा समावेश आहे. त्यांनी 2026 मध्ये भारताच्या आगामी ब्रिक्स अध्यक्षपदाची दखल घेतली आणि जागतिक मुद्द्यांवर अधिक चर्चा करण्यासाठी एकत्रिततेच्या महत्त्वपूर्ण मुद्द्यांचा उल्लेख केला. उभय बाजूंनी दहशतवाद आणि आक्रमक कट्टरतावादाच्या सर्व स्वरूपांचा आणि प्रकटीकरणांचा, त्यात सीमापार दहशतवादाचाही

समावेश असून, ठामपणे निषेध केला. ते भारत-EU मानवाधिकार संवादाच्या पुढील आवृत्तीसाठी देखील उत्सुक आहेत.

6. सल्लामसलतांमध्ये प्रादेशिक आणि जागतिक सुरक्षा संदर्भातील समन्वय वाढवण्याची सामायिक बांधिलकी अधोरेखित करण्यात आली आणि मुक्त, खुले, समावेशक, शांततापूर्ण व समृद्ध इंडो-पॅसिफिक प्रदेशाला प्रोत्साहन देण्याच्या सामायिक बांधिलकीचा पुनरुच्चार करण्यात आला. या संवादांमध्ये नियम-आधारित आंतरराष्ट्रीय व्यवस्था, सार्वभौमत्वाचा आदर, प्रादेशिक अखंडता आणि विवादांचे शांततापूर्ण निराकरण यावर भर दिला गेला. संयुक्त राष्ट्रांच्या चार्टरच्या आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि तत्त्वांनुसार युक्रेनमध्ये सर्वसमावेशक, न्यायपूर्ण आणि शाश्वत शांतीची गरज उभय बाजूंनी व्यक्त केली. उभय बाजूंनी गाझासाठी शांतता योजनेला आपला पाठिंबा पुन्हा व्यक्त केला आणि शांतता व स्थैर्य लवकर पुन्हा प्रस्थापित करण्याची गरज अधोरेखित केली.

7. सल्लामसलतांनी सामायिक सुरक्षा आव्हानांची विस्तृत श्रेणी मान्य केली आणि सागरी सुरक्षा, दहशतवादविरोधी, सायबर समस्या, अंतराळ, संरक्षण उद्योग, निःशस्त्रीकरण आणि प्रसारबंदी सह EU-भारत सुरक्षा आणि संरक्षण संवाद आणि सहकार्याला मजबूत आणि गहन करण्यासाठी त्यांच्या परस्पर हितसंबंधांचा पुनरुच्चार केला. उभय बाजूंनी या क्षेत्रांमध्ये झालेल्या प्रगतीवर प्रकाश टाकला आणि शांतता, सुरक्षा आणि संरक्षणविषयक बाबींमध्ये संवाद आणि सहकार्य वाढवण्याच्या त्यांच्या वचनबद्धतेचा पुनरुच्चार केला. सुरक्षा आणि संरक्षण भागीदारी आणि माहिती सुरक्षा करार वेळेवर आणि यशस्वीपणे पूर्ण करण्याच्या उद्देशाने रचनात्मक वाटाघाटीसाठी EU आणि भारत उत्सुक आहेत.

8. या संवादांमध्ये भागीदारीच्या पुढील टप्प्याची तयारी यावरही लक्ष केंद्रित केले गेले, ज्यामध्ये नवीन संयुक्त EU–भारत व्यापक धोरणात्मक अजेंड्याचा विकास समाविष्ट आहे, आणि आगामी वर्षी नवी दिल्ली येथे होणाऱ्या भारत–EU शिखर परिषदेत त्याला मान्यता देण्याची अपेक्षा व्यक्त केली गेली.

9. परराष्ट्र धोरण आणि सुरक्षा सल्लामसलतींचे अध्यक्षपद राजकीय व्यवहार विभागाचे उपमहासचिव ओलोफ स्कूग आणि भारताच्या परराष्ट्र मंत्रालयाचे सचिव (पश्चिम) श्री सिबी जॉर्ज यांनी भूषवले आणि धोरणात्मक भागीदारी आढावा यांचे अध्यक्षपद आर्थिक आणि जागतिक समस्या विभागाचे कार्यवाहक उपमहासचिव ऑलिव्हियर बेली आणि सचिव (पश्चिम) यांनी भूषवले.

10. सचिव (पश्चिम) यांनी 20 आणि 21 नोव्हेंबर रोजी EU इंडो-पॅसिफिक मंत्रालयीन फोरम मध्येही सहभाग घेतला आणि महत्त्वाच्या सागरी पायाभूत सुविधांवर उच्च-स्तरीय कार्यक्रमात मुख्य भाषण दिले आणि सामायिक समृद्धी, आर्थिक सुरक्षा आणि डिजिटल कनेक्टिव्हिटी यावरील गोलमेज परिषदेला संबोधित केले.

ब्रुसेल्स

25 नोव्हेंबर 2025